

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національного університету
«Одеська юридична академія»
професор Олег ПОДОЩАК

« 09 » червня 2026 року 202_ року

ВИСНОВОК

**Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації
Галата Владислава Ігоровича на тему «Істотне порушення договору
міжнародної купівлі-продажу товарів», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії в галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю
293 Міжнародне право, тема дисертації затверджена Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія» «09» листопада
2022 р., протокол № 2**

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару
кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»
від «09» червня 2026 року № 21

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор
Бехруз Х., професор кафедри, доктор юридичних наук, професор
Аракелян М.Р., професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Сурілова
О. О., професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Андрейченко С.С.,
професор кафедри, доктор юридичних наук, доцент Пасечник О.В., доцент
кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Белогубова О. О., доцент кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент Мануїлова К. В., доцент кафедри, кандидат
юридичних наук, доцент Грушко М. В., доцент кафедри, кандидат юридичних
наук, доцент Форманюк В.В., доцент кафедри, д.ф.в галузі права Войтович П.П.,
доцент кафедри, кандидат юридичних наук Федорова Т. С. , доцент кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент Цибульська О. Ю., доцент кафедри, кандидат
юридичних наук, доцент Каненберг-Сандул О. К., доцент кафедри, кандидат
юридичних наук, доцент Дронов В. Ю., доцент кафедри, кандидат юридичних
наук, доцент Ярмачі В.Х., доцент кафедри, д.ф. в галузі міжнародного права
Гребенюк Д. О., асистент кафедри Бугаєць А.С., аспірант Галат В., лаборант
Слісаренко А. О.

Голова засідання Х.Н. Бехруз, секретар засідання. А.О.Слісаренко

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Галата В.І. на тему: «Істотне
порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», поданої на

здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії Галата Владислава Ігоровича на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значимість роботи, надав відомості щодо апробації та впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір теми дисертаційного дослідження, дисертант представив результати дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право», за темою: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів». Дисертаційне дослідження виконано в рамках запланованих наукових тем Національного університету «Одеська юридична академія», а саме: «Правове та суспільне життя України в антропоцентричному вимірі в цифрову епоху» на 2021–2025 роки (номер державної реєстрації 0122U000266) та «Соціальна та політична стабільність у періоди воєнних дій та післявоєнної трансформації: правові, економічні, гуманітарні та технологічні можливості в цифрову епоху» на 2026–2030 роки; у рамках планів науково-дослідної роботи кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», а саме: «Міжнародне право та захист прав людини в цифрову епоху» на 2021–2025 роки та «Міжнародне право та захист прав людини в контексті інноваційних технологій: сучасний стан та напрями трансформації» на 2026–2030 роки. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради (протокол № 1 від 17 жовтня 2019 року).

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів як ключової категорії міжнародного торговельного права в межах Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року (Конвенції 1980 року). У роботі сформовано цілісну концепцію істотного порушення, визначено його елементи, критерії кваліфікації та правові наслідки в системі засобів правового захисту.

Актуальність дослідження зумовлена ускладненням міжнародного товарообігу та необхідністю уніфікованого підходу до визначення підстав розірвання договорів у транскордонних відносинах. Категорія істотного порушення у Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року (Конвенції 1980 року) виступає автономним інструментом, що не тотожний національним конструкціям і потребує доктринального переосмислення з урахуванням міжнародної практики.

У роботі доведено, що еволюція концепції істотного порушення відображає перехід від формально-структурного підходу до функціональної оцінки договірної інтереси сторін. Центральним критерієм виступає не характер порушеного обов'язку, а ступінь втрати стороною того економічного та правового результату, на який вона обґрунтовано розраховувала.

Поглиблено розуміння змісту статті 25 Конвенції 1980 року, зокрема уточнено, що істотність порушення визначається через сукупність об'єктивних та суб'єктивно-об'єктивних критеріїв, включаючи шкоду у широкому розумінні та критерій передбачуваності. При цьому шкода охоплює не лише майнові втрати, а й нематеріальні наслідки, які впливають на комерційний інтерес сторони.

В роботі уточнено критерії оцінки істотності порушення у випадках поставки неякісного товару, прострочення виконання та невиконання супутніх обов'язків продавця чи покупця з урахуванням комерційного призначення товару, можливості усунення недоліків та впливу порушення на економічний результат договору. Досліджено правову природу розірвання договору як одностороннього правового механізму, що реалізується шляхом повідомлення без обов'язкового судового втручання. Підкреслено автономність цього інституту в системі Конвенції 1980 року та його спрямованість на оперативне відновлення економічної рівноваги сторін.

Встановлено, що розірвання договору за Конвенцією є одностороннім правом потерпілої сторони, що реалізується без участі суду, що відрізняє його від багатьох національних систем. Доведено, що Конвенції 1980 року впровадила концепцію уніфікованого порушення (будь-яке невиконання може стати підставою для розірвання), що вимагає від бізнесу чіткої фіксації істотних умов у тексті договору. Наслідки розірвання мають перспективний характер і не припиняють дію окремих договірних положень, зокрема щодо вирішення спорів та відшкодування збитків. Реституція розглядається як окремий зобов'язальний механізм, спрямований на відновлення майнового стану сторін, з покладенням витрат на сторону, яка допустила істотне порушення.

Узагальнено, що запропонований підхід до істотного порушення забезпечує баланс між стабільністю договірних відносин і ефективністю захисту прав потерпілої сторони, сприяючи передбачуваності міжнародного комерційного обороту та уніфікації правозастосовної практики.

Структура та обсяг дисертації зумовлені метою і логікою дослідження та складаються з анотації державною та англійською мовами, вступу, чотирьох розділів, що містять дванадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та одного додатку.

Після закінчення доповіді Галат В. І. присутніми були поставлені наступні запитання:

1. К. ю. н., доцент *Форманюк В. В.*: Ви аналізуєте Конвенцію 1980 року, проте не завжди називаєте її повну назву. Чи проаналізовано Вами співвідношення категорії "істотне порушення" за Конвенцією та

законодавством України? Наскільки норми Цивільного кодексу України гармонізовані з вимогами Конвенції? Також звертаю увагу на окремі некоректні формулювання, зокрема на сторінці 169 – “збереження права на належні збитки”. Що саме мається на увазі: право на компенсацію збитків чи право на спричинення збитків?».

Галат В. І. відповів: Дякую за питання. Так, Україна приєдналася до Конвенції, чинності вона набула для України 1 лютого 1991 року. Відповідно до Закону України “Про міжнародні договори”, національне право має гармонізуватися з міжнародними зобов’язаннями. Однак в Україні переважає формально-правовий підхід, тоді як у міжнародному праві – функціональний. Повна уніфікація ускладнена через прецедентне право ЄС, яке не має *de jure* сили в Україні, хоча *de facto* Верховний Суд формує сталу практику. Щодо “збереження права на належні збитки” – мається на увазі саме право на відшкодування (компенсацію) збитків, а не право їх заподіювати. Дякую, що звернули увагу – формулювання буде уточнено.

2. *Доктор юридичних наук, професор Сурілова О. О.:* Ви використовуєте термін “*nachfrist*”. Чи правильно я розумію, що це механізм, засіб правового захисту чи процедура? Як саме слід тлумачити це поняття? Крім того, Ви стверджуєте, що “школа є ширшим поняттям, ніж збитки”, і називаєте це науковою новизною. Однак це впливає вже з будь-якого тлумачного словника. У чому саме полягає новизна Вашого підходу? Чи охоплює поняття “школа” у статті 25 Конвенції також моральну шкоду?

Галат В. І. відповів: “*Nachfrist*” – це додатковий строк, наданий стороні для виконання зобов’язання, який у доктрині розглядається як один із механізмів захисту (інструмент трансформації неістотного порушення в істотне). У Конвенції це не матеріально-правова трансформація, а процесуальний механізм. Новизна мого підходу полягає не в констатації того, що шкода ширша за збитки, а в тому, як це співвідноситься саме з критерієм істотності порушення за статтею 25. У роботі я показую, що шкода включає не лише матеріальні втрати (реальні збитки та упущену вигоду), а й репутаційні, комерційні втрати, а також – у ширшому розумінні – моральну шкоду, якщо вона пов’язана з втратою ділової репутації. Тобто збитки – це первинний, оцінюваний елемент шкоди, а сама шкода – категорія автономна й ширша.

3. *К. ю. н., доцент Каненберг-Сандул О. К.:* Ви обґрунтовуєте, що ключовим критерієм істотності є позбавлення сторони того результату, на який вона обґрунтовано розраховувала. Однак ця категорія видається оціночною, нечіткою, такою, що не має формальних меж. Чи можна вважати цей критерій достатньо універсальним для однакового застосування в різних правових системах (з огляду на відмінності в розумінні добросовісності та комерційних очікувань)? Які положення Вашого дослідження мають найбільш практичне значення для сучасної міжнародної торгівлі?

Галат В. І. відповів: Дякую. Так, категорія “обґрунтованих очікувань” є оціночною, але це свідоме рішення розробників Конвенції, які мали узгодити

позиції багатьох правових систем. Універсальність забезпечується через принцип добросовісності, міжнародні звичаї, арбітражну та судову практику. Це функціональне, а не формальне поняття. Найбільш практичне значення мають: а) розмежування наслідків істотного порушення (реституція, відшкодування збитків, розірвання договору); б) аналіз обов'язку покупця щодо зберігання товару та обов'язку продавця щодо його повернення; в) розуміння того, що навіть при розірванні договору сторони несуть певні обов'язки. Практична цінність – орієнтувати суди та арбітражі на врахування як положень Конвенції, так і особливостей національної правової системи. Для України це особливо актуально в контексті євроінтеграції та рекодифікації ЦК.

4. *К. ю. н., доцент Дронов В. Ю.*: Чому в межах дослідження Ви уникали застосування правил “Інкотермс” (остання редакція 2020 року)? Адже вони безпосередньо стосуються міжнародної купівлі-продажу та поставки. Також чи розглядали Ви проект загальноєвропейської системи принципів DCSE? Як співвідносяться принципи УНІДРУА та європейські принципи договірної права з Вашою темою?

Галат В. І. відповів: Дякую за слушне зауваження. Окремо я правила “Інкотермс” не виносив, але фактично використовував їх при аналізі справ, зокрема щодо переходу ризиків від продавця до покупця. Погоджуюся, що доцільно було б включити посилання на “Інкотермс” у першому розділі як на міжнародний торговий звичай. Щодо принципів УНІДРУА та європейських принципів договірної права – вони використовуються як допоміжні джерела тлумачення Конвенції. У роботі я їх згадую, однак варто чіткіше розмежувати їхній статус (як засоби філологічного тлумачення або порівняння правових орієнтирів). Дякую за рекомендацію.

Після цього, слово надано **рецензентам** наукової праці: кандидату юридичних наук, доценту, доценту кафедри міжнародного та європейського права Мануїловій К. В. та кандидату юридичних наук, доценту, доценту кафедри міжнародного та європейського права Цибульській О.Ю.

Мануїлова К. В. вказала на те, що дисертація є самостійною завершеною науковою працею, дослідження має високий науковий рівень. Зміст дисертації свідчить, що здобувачем було проведено комплексне дослідження правової природи істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів, виокремлюються його характерні ознаки та критерії, здійснюється комплексний порівняльно-правовий аналіз моделі істотного порушення за Віденською конвенцією ООН 1980 року на сучасному етапі розвитку міжнародної торгівлі та відповідних конструкцій у національних правопорядках країн континентального і загального права, а також визначаються проблеми та перспективи уніфікації підходів до тлумачення істотного порушення у міжнародному приватному праві, зокрема пов'язані з питаннями кваліфікації наслідків порушення (розірвання договору, відшкодування збитків) та розмежування з подібними правовими інститутами, сформульовані висновки, які мають теоретичне та практичне значення. Для ілюстрації проблеми

сумісності чи несумісності уніфікованого поняття «істотне порушення» з різними правовими системами досліджується питання про необхідність та доцільність імплементації єдиних критеріїв істотності порушення у країнах континентального права з урахуванням існуючих у внутрішньому праві цих країн конструкцій (невиконання зобов'язання, фундаментальне порушення), спрямованих на досягнення аналогічних правових результатів.

Ступінь наукової новизни дослідження, обґрунтованість наведених у ньому положень, висновків та рекомендацій відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право», а дисертація рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

Цибульська О. Ю. зазначила, що наукова робота, яка стала предметом рецензування, важлива в контексті сучасності, оскільки істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів має значне поширення в міжнародному комерційному обороті, проте так і не отримало належної уніфікації у правозастосовчій практиці. Дослідження надає цінний внесок у визначенні правової природи та критеріїв істотного порушення.

Галат В. І. звертає увагу на нестачу наукових робіт у національному й міжнародному науковому просторі; досліджує можливості та переваги використання уніфікованої моделі істотного порушення (ст. 25 Віденської конвенції) у країнах континентальної Європи та загального права. Принципова відмінність між двома правовими сім'ями пояснюється історичними умовами, у яких формувалося право. Це відкриває нам шлях до більш глибокого розуміння суті істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу та створює основу для подальших досліджень у цьому напрямі.

Структурно дисертаційна робота видається вдалою та складається з вступу, трьох розділів, поділених на десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел. З точки зору рецензента така структура дозволила та забезпечила дисертанту можливість у логічній послідовності виконати поставлені завдання, що стосуються предмету дослідження, зробити відповідні висновки та сформулювати конкретні пропозиції. Дисертація відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право», та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

К. ю. н., доцент Дронов В. Ю. відмітив, що робота є ґрунтовним науковим дослідженням, яке має значну актуальність, містить ґрунтовно розкриті питання, логічні та значимі висновки. Зазначив, що дисертація Галата В. І. на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів» відповідає вимогам та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту для здобуття ступеня доктора філософії.

К. ю. н., доцент Федорова Т. С. відмітила високий науковий рівень дослідження, його актуальність та повноту зроблених висновків. Вказала, що

дисертація Галата В. І. на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право», може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор філософії в галузі права, доцент Войтович П. П. у своєму виступі підтримав попередніх доповідачів, акцентував увагу на глибокому змісті авторських визначень і висновків. Відзначив, що дисертаційне дослідження є теоретично і практично значущим. Підкреслив, що в процесі доповіді головних положень дисертаційного дослідження, а також під час відповідей на запитання членів кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», Галат В. І. продемонстрував опрацювання значної кількості джерел, на підставі яких була підготовлена дисертаційна робота, вміння узагальнювати, аналізувати, формулювати власні висновки. Відзначив, що дисертація Галата В. І. може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доцент кафедри кандидат юридичних наук, доцент Каненберг-Сандул О. К. надала високу оцінку дисертації, кількості та характеру досліджених у ній питань, вдалості і значущості для науки висновків, виваженості пропозицій. Відзначила, що дисертант здійснив ретельне вивчення правової природи істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Вказала, що дисертація Галата В. І. «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право», може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Д. ю. н., професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Бехруз Х. Н. зазначив, що робота всіх співробітників кафедри зацікавила. Вказав на те, що такі дисертації є дуже важливими для продовження певного дискурсу, який сьогодні ми спостерігаємо. Ми бачимо, як міжнародне право розширює свою сферу, а дисертаційне дослідження Галата В. І. цьому є прекрасним доказом. Зокрема, про це свідчить аналіз практики застосування Віденської конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року, рішень міжнародних комерційних арбітражів та судової практики різних держав щодо тлумачення поняття «істотне порушення» (ст. 25). Звичайно, ця робота є дуже цікавою через те, що Галат В. І. накопичив величезний матеріал, що забезпечить активне впровадження дисертаційного дослідження у навчальну та наукову діяльність, що характеризує роботу як актуальне та затребуване наукове дослідження.

У підсумку, зазначив, що дисертація Галата В.І. на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право» відповідає вимогам та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту для здобуття ступеня доктора філософії.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Галата Владислава Ігоровича на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів» представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Галата Владислава Ігоровича на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів» відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право» (галузь знань 29 «Міжнародні відносини») і вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями), порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року №40.

3. Рекомендувати дисертацію Галата Владислава Ігоровича на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів» до захисту на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Галата Владислава Ігоровича на тему: «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів».

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні, вирішили запропонувати такий висновок:

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Галата Владислава Ігоровича на тему: «Істотне порушення договору
міжнародної купівлі-продажу товарів», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини
за спеціальністю 293 Міжнародне право**

Робота виконана на кафедрі міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія».

Тема дисертації схвалена та затверджена рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 2 від 09.11.2022).

Науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права Белогубова Оксана Олександрівна.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап розвитку міжнародної торгівлі характеризується стрімким зростанням транскордонного товарообігу, ускладненням міжнародних комерційних зв'язків та посиленням процесів уніфікації приватноправового регулювання. В умовах глобалізації світової економіки договір міжнародної купівлі-продажу товарів виступає основною правовою формою здійснення міжнародного торговельного обігу, а ефективність механізмів захисту прав його сторін безпосередньо впливає на стабільність міжнародного комерційного обороту, передбачуваність підприємницької діяльності та інвестиційну привабливість держави.

Для України дослідження проблематики істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів набуває особливої актуальності в умовах євроінтеграційних процесів, адаптації національного законодавства до *acquis* Європейського Союзу та поглиблення участі України у міжнародній торгівлі. Після початку повномасштабної збройної агресії російської федерації українська економіка зазнала істотних трансформацій, що супроводжуються зміною логістичних маршрутів, переорієнтацією зовнішньоторговельних ринків та активізацією співробітництва з державами Європейського Союзу, Північної Америки та Азії. За таких умов особливого значення набуває забезпечення належного правового регулювання міжнародних комерційних договорів та ефективного механізму реагування на їх порушення.

Однією з ключових категорій Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року (Віденської конвенції, Конвенції 1980 року) є категорія істотного порушення договору, закріплена у статті 25 Конвенції. Саме встановлення факту істотного порушення є передумовою застосування найбільш суворого засобу правового захисту – розірвання договору. Конструкція істотного порушення договору має автономний міжнародно-правовий характер та не отожднюється з категоріями істотного порушення, що існують у національних правових системах. Це зумовлює необхідність формування єдиних підходів до її тлумачення та застосування.

Актуальність теми дослідження обумовлюється також тим, що положення статті 25 Конвенції 1980 року містять значну кількість оціночних понять, зокрема «значне позбавлення того, на що сторона мала право розраховувати», «обґрунтовані очікування сторони», «передбачуваність наслідків порушення». Відсутність у Конвенції чітких критеріїв визначення істотності порушення призводить до неоднорідності судової та арбітражної практики різних держав, а також породжує складнощі у правозастосуванні. Особливо дискусійними залишаються питання співвідношення істотного порушення договору із

принципом *favor contractus*, визначення меж між звичайним та істотним порушенням, оцінки можливості усунення порушення, а також значення поведінки сторін для кваліфікації порушення як істотного.

Таким чином, необхідність комплексного дослідження поняття, ознак, критеріїв та правових наслідків істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів, а також вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення практики застосування положень Конвенції 1980 року, зумовлює актуальність теми дисертаційного дослідження.

Усе сказане вище дає змогу говорити про актуальність теми дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана в рамках запланованих наукових тем Національного університету «Одеська юридична академія», а саме: «Правове та суспільне життя України в антропоцентричному вимірі в цифрову епоху» на 2021–2025 роки (номер державної реєстрації 0122U000266) та «Соціальна та політична стабільність у періоди воєнних дій та післявоєнної трансформації: правові, економічні, гуманітарні та технологічні можливості в цифрову епоху» на 2026–2030 роки; у рамках планів науково-дослідної роботи кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія», а саме: «Міжнародне право та захист прав людини в цифрову епоху» на 2021–2025 роки та «Міжнародне право та захист прав людини в контексті інноваційних технологій: сучасний стан та напрями трансформації» на 2026–2030 роки.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є комплексне теоретико-прикладне дослідження інституту істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів відповідно до положень Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року, міжнародної судової та арбітражної практики, а також вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правозастосування у цій сфері.

Для досягнення зазначеної мети вирішувалися такі *завдання*:

- дослідити правову природу та функції інституту істотного порушення договору в системі засобів правового захисту Конвенції 1980 року;
- розкрити зміст поняття істотного порушення відповідно до статті 25 Конвенції 1980 року;
- визначити елементи, що складають істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів;
- проаналізувати критерії «значного позбавлення очікуваного результату» та «обґрунтованих очікувань сторони»;
- дослідити критерій передбачуваності наслідків порушення у структурі істотного порушення;
- встановити співвідношення істотного порушення і з принципом *favor contractus*;
- охарактеризувати правові наслідки істотного порушення договору;

- проаналізувати міжнародну судову та арбітражну практику застосування статті 25 Конвенції 1980 року;
- дослідити співвідношення положень Конвенції 1980 року із нормами національного цивільного законодавства щодо істотного порушення договору;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення практики застосування положень Конвенції 1980 року в Україні.

Об’єктом дисертаційного дослідження є правовідносини, що виникають у зв’язку з порушенням договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Предметом дисертаційного дослідження є істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціально-юридичних методів наукового пізнання. Діалектичний метод застосовувався для дослідження правової природи істотного порушення та розвитку підходів до його тлумачення. Формально-юридичний метод використано під час аналізу положень Конвенції 1980 року, міжнародних актів та національного законодавства. Порівняльно-правовий метод дав змогу дослідити підходи різних правових систем до визначення істотного порушення договору та співвідношення відповідних категорій із конструкцією істотного порушення. Системно-структурний метод використовувався при аналізі елементів істотного порушення договору та їх взаємозв’язку. Історико-правовий метод дозволив простежити становлення концепції істотного порушення у міжнародному торговельному праві. Метод аналізу судової практики застосовувався при дослідженні рішень міжнародного комерційного арбітражу та національних судів щодо застосування статті 25 Конвенції 1980 року.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять праці вітчизняних та зарубіжних учених у сфері міжнародного приватного права, міжнародного торговельного права та договірного права, зокрема: Г. Флехтнера, П. Шлехтріма, І. Швенцер, Дж. Хоннолда, Ф. Феррарі, У. Магнуса, П. Хубера, А. Малліса, Дж. Луукофські, Х. Н. Бехруза, М. Бріджа, К. Бааш Андерсен, Л. ДіМаттео, а також праці українських учених у сфері міжнародного приватного права та договірного права, серед яких слід виокремити праці О. В. Дзери, А. І. Дрішлюка, А. С. Довгерта, С. С. Журило, А. В. Зеліско, Т. С. Ківалової, В. І. Кисіля, В. М. Коссака, В. В. Луця, Н. Люльчук, Р. А. Майданика, К. В. Мануїлової, К. Г. Некіт, М. С. Федорко, Т. В. Сліпачук, Ю. Д. Притики, Є. О. Харитонова, О. І. Харитонової, Г. Г. Харченко, О. Ю. Цибульської та інших.

Проте на сьогодні немає комплексного дослідження, присвяченого питання порівняльно-правового дослідження теорії та практики правового регулювання істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

В основу дисертації також покладено великий нормативний матеріал, що включає як міжнародні акти, так і внутрішні правові акти низки держав.

Ступінь наукової розробленості теми. На сьогодні у вітчизняній науці міжнародного приватного права відсутнє окреме монографічне дослідження, присвячене проблемі істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень інституту істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів відповідно до положень Конвенції 1980 року, міжнародної судової та арбітражної практики.

У результаті проведеного дослідження сформульовано положення, що характеризуються науковою новизною та виносяться на захист.

уперше:

- сформульовано комплексну систему елементів істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів, до якої віднесено: факт порушення договірної обов'язку; істотне позбавлення сторони очікуваного результату; причинний зв'язок між порушенням і негативними наслідками; передбачуваність таких наслідків для сторони-порушника; неможливість досягнення договірної мети без застосування механізму розірвання договору;

- обґрунтовано, що критерієм істотності порушення відповідно до статті 25 Конвенції 1980 року є не сам факт невиконання чи неналежного виконання зобов'язання, а ступінь впливу порушення на договірний інтерес потерпілої сторони та міра позбавлення її тих результатів, на які вона обґрунтовано розраховувала при укладенні договору;

- доведено, що категорія «обґрунтованих очікувань сторони» повинна визначатися з урахуванням принципів добросовісності, міжнародних торговельних звичаїв, поведінки сторін після укладення договору, комерційної мети правочину та функціонального призначення товару;

- аргументовано, що принцип *favor contractus* обмежує можливість кваліфікації порушення як істотного та зумовлює пріоритет збереження договірної зв'язку над його припиненням, унаслідок чого розірвання договору в системі Конвенції 1980 року має характер крайнього засобу правового захисту (*ultima ratio*);

- доведено, що категорія «шкода» (*detriment*) у змісті статті 25 Конвенції 1980 року має автономний і ширший характер порівняно з поняттям «збитки» (*damages*), охоплюючи не лише прямі майнові втрати, а й втрату ділової репутації, комерційних можливостей та економічної цінності договору;

удосконалено:

- наукові підходи до тлумачення категорії передбачуваності у структурі істотного порушення договору, зокрема шляхом визначення її значення як критерію оцінки обсягу договірної ризику та меж відповідальності сторони-порушника;

- характеристику правових наслідків істотного порушення договору в системі засобів правового захисту Конвенції 1980 року, зокрема у частині

співвідношення розірвання договору, реституції, відшкодування збитків та збереження чинності окремих договірних умов після припинення основного зобов'язання;

– підходи до визначення ролі механізму *Nachfrist* у встановленні істотного порушення договору, відповідно до яких надання додаткового строку виконує функцію трансформації звичайного порушення у таке, що створює підстави для розірвання договору.

отримали подальший розвиток:

– доктринальні підходи до автономного тлумачення статті 25 Конвенції 1980 року з урахуванням міжнародного характеру Конвенції та необхідності забезпечення однаковості її застосування у різних правових системах;

– положення щодо співвідношення категорії істотного порушення у Конвенції 1980 року та концепції істотного порушення договору у національному цивільному законодавстві, зокрема в аспекті відмінностей між функціональним та формально-юридичним підходами до оцінки порушення;

– концепція функціонального підходу до оцінки порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів, відповідно до якої визначальним критерієм є вплив порушення на досягнення економічної мети договору;

– положення про правову природу розірвання договору в міжнародному торговельному праві як одностороннього позасудового способу захисту, спрямованого на оперативне відновлення комерційного балансу сторін.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання сформульованих висновків у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого розвитку науки міжнародного приватного права;

– *правотворчій діяльності* – під час удосконалення національного законодавства у сфері міжнародної торгівлі;

– *правозастосовній діяльності* – при розгляді судами та міжнародними комерційними арбітражами спорів, що виникають із договорів міжнародної купівлі-продажу товарів;

– *у навчальному процесі* – при викладанні дисциплін «Міжнародне приватне право», «Міжнародне торговельне право», «Порівняльне договірне право».

Апробація результатів дисертації. Висновки і положення дисертаційного дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Основні результати дисертаційного дослідження доповідалися на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, засіданнях круглих столів; на засіданнях та наукових семінарах кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Публікації. Основні положення та висновки знайшли відображення у дванадцяті публікаціях, у тому числі п'яти статтях, опублікованих у наукових періодичних виданнях, перелік яких затверджено МОН України, та сьомі тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, які включають десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. Загальний обсяг роботи – 237 сторінок, з них основного тексту – 207 сторінок, список використаних джерел складає 324 найменування і розташований на 26 сторінках.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Список публікацій Галата Владислава Ігоровича здобувача за темою дисертації «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів» та відомості про апробацію матеріалів дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Галат В. І. Теоретичні аспекти поняття істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів. *Наукові праці НУ ОЮА*. 2024. Том 34. С. 32-37.
2. Галат В. І. Критерій «розумного строку» для розірвання договору міжнародної купівлі-продажу товарів: тлумачення та практика застосування. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. Вип. 40. С. 762-772.
3. Галат В. І. Роль міжнародного арбітражу у вирішенні спорів, пов'язаних з істотним порушенням договору міжнародної купівлі-продажу товарів. *Наукові праці НУ ОЮА*. 2024. Том 35. С. 19-26.
4. Галат В. І. Поняття та критерії істотного порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів. *Академічні візії*. 2025. Вип. 48. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/3218>.
5. Галат В. І. (2026). Розірвання договору міжнародної купівлі-продажу товарів у разі істотного порушення за Конвенцією ООН 1980 року. *Академічні візії*. 2026. Вип. 48. URL: <https://doi.org/10.66556/2786-586X.54.halat-v>.

Публікації, що підтверджують апробацію результатів дисертаційного дослідження

6. Галат В. І. Повідомлення про порушення та розірвання договору у міжнародній купівлі-продажу товарів: вимоги до форми, змісту та правові наслідки. *Актуальні проблеми науки та практики у світлі євроінтеграційних процесів: тези доповідей учасників міжнародної науковопрактичної конференції (Львів, 23 травня 2025 р.)*. Львів: ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», 2025. С. 414-417. URL: <https://lubp.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/APNP2025.pdf>

7. Галат В. І. Захист персональних даних в інформаційно-інтенсивну епоху. *Права людини в період збройних конфліктів : Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції присвяч. 25-річчю Національного університету «Одеська юридична академія»* (м. Одеса, 18 листопада 2022 р.) / Нац. ун-т «Одеська юридична академія» ; каф. міжнародного та європейського права НУ «ОЮА» : у 2 т. Одеса, 2022. С. 574-578.

8. Галат В. І. Істотне порушення міжнародних договорів та примус до виконання контракту в умовах збройних конфліктів: Приклад кейсу aap1 проти Шрі-Ланки. *«Права людини в період збройних конфліктів» : Міжнар. наук.-практич. конф., присвяч. 75-річчю прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року та Міжнародному дню прав людини, зб. матер. конф.* (1 листоп., 2024 р., м. Одеса) / відп. ред. С. В. Ківалов. – Одеса : НУ «ОЮА», 2024. – С. 64-69.

9. Галат В. І. Сучасні виклики і перспективи міжнародно-правової відповідальності за порушення договорів міжнародної купівлі-продажу товарів в 21 столітті. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (Одеса, 26 квіт. 2024 р.) / НУ "ОЮА" ; за заг. ред. С. В. Ківалова ; відп. за вип. М. Р. Аракелян. – Одеса : Фенікс, 2024. – С. 213-215.

10. Галат В. І. Законодавча еволюція статті 25 Конвенції ООН про міжнародну купівлю-продаж товарів: від проєкту до сучасного формулювання. *Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 22 квіт. 2026 р.) : у 2-х т. / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2026. Т. 1. С. 234-237.

11. Галат В. І. Вплив війни та європейської інтеграції на забезпечення виконання договорів міжнародної купівлі-продажу товарів: виклики та стратегії для післявоєнної відбудови України. *Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 16 трав. 2025 р.) : у 2 т. / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – С. 262-264.

12. Галат В. І. Право продавця на усунення порушення у контексті поняття істотного порушення за Віденською конвенцією 1980 року / В. І. Галат // *Права людини в період збройних конфліктів : збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф.* (31 жовтня 2025 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян ; уклад. Х. Н. Бехруз та ін. – Одеса : НУ «ОЮА», 2025. – С. 178-179.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

У підсумку, дисертація Галата Владислава Ігоровича здобувача за темою дисертації «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», відповідає вимогам, які пред'являються до дисертацій та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту для здобуття ступеня доктора філософії.

У результаті відкритого голосування, учасники засідання.

Результати голосування: “за” – 19; “проти” – немає; “утримались” – немає. Висновок схвалено одноголосно.

УХВАЛИЛИ:

1. Прийняти висновок кафедри про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Галата Владислава Ігоровича здобувача за темою дисертації «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Галата Владислава Ігоровича здобувача за темою дисертації «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», відповідає спеціальності 293 «Міжнародне право» (галузь знань 29 «Міжнародні відносини») і вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями), порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року №40.

3. Рекомендувати разовій спеціалізованій вченій раді до захисту дисертацію Галата Владислава Ігоровича здобувача за темою дисертації «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», на здобуття наукового ступеня к.ю.н. (доктора філософії) за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Галата Владислава Ігоровича здобувача за темою дисертації «Істотне порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів», зокрема

Голова ради Бехруз Хашматула Набієвич, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензенти:

Цибульська Ольга Юріївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Офіційні опоненти:

Зеліско Алла Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Карпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Журило Сергій Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри економіки, права та управління бізнесом Одеського національного економічного університету.

Голова засідання

Хашматулла БЕХРУЗ

Секретар засідання

Анастасія СЛІСАРЕНКО